

18.8.2026

Raportti: Lasten, nuorten ja perheiden Heinola 2026 -kysely

1. Johdanto

Kysely toteutettiin 23.5.–21.6.2026 verkkokyselynä. Lisäksi vastaaminen oli mahdollista paperilomakkeella Heinolan kirjastossa ja avoimen toiminnan pisteissä. Kyselyä jaettiin lisäksi verkostoissa mahdollistaen sekä verkkokyselyn eteenpäin välittämisen, että kyselyn tulostamisen omiin toimipisteisiin. Kyselyä mainostettiin sekä kaupungin verkkosivuilla, somessa, Wilmassa, että mainoksilla ja käteen annetuilla flyereilla.

Kokonaisuutena tulokset antavat myönteisen kuvan lapsiperheiden hyvinvoinnista Heinolassa. Perheet kokevat saavansa tukea arkeensa, luottavat saavansa apua tarvittaessa ja arvioivat Heinolan olevan hyvä paikka lapsiperheille. Heinolaa suositeltaisiin lapsiperheiden asuinkuntana keskimäärin arvosanalla 8,2/10.

Kyselyn vastaajamäärä jäi kuitenkin niin vähäiseksi, että tulosten perusteella saadaan otos, mutta ei kattavaa kuvaa lapsiperheiden arjesta. Vastaajamäärän kannalta kriittisenä tekijänä arvioidaan olleen kyselyn ajankohdan. Kyselyä uusittaessa 2028, ajankohta vaihdetaan kevättalvelle.

2. Yleiskuva vastaajista

Kyselyyn vastasi yhteensä 111 henkilöä. Vastaajista 88 % oli naisia, ja suurin ikäryhmä oli 31–40-vuotiaat, joita oli noin 45 % vastaajista. Valtaosa vastaajista (82,9 %) oli kahden tai useamman huoltajan perheitä, kun yhden huoltajan perheitä oli 15,3 %. Asuinpaikan mukaan vastaajista 57,7 % asui kaupungin muissa kaupunginosissa, 15,3 % keskustassa, 16,2 % kyläkeskuksissa ja 6,3 % maaseudulla.

18.8.2026

3. Taloudellinen tilanne ja arjessa pärjääminen

Kyselyn perusteella taloudellinen tilanne on useimmissa perheissä melko hyvä. Vastaajista 73,6 % koki tulojensa riittävän hyvin tai melko hyvin. Vastaavasti 22,7 % koki tulojen riittävän niukasti ja 3,6 % arvioi, etteivät tulot riitä kattamaan menoja.

Myös lasten arkeen kohdistuvat vaikutukset olivat useimmilla vastaajilla vähäisiä. 56,4 % vastaajista arvioi, ettei perheen taloudellinen tilanne ollut vaikuttanut lasten arkeen lainkaan. Jonkin verran vaikutuksia koki 34,5 % ja paljon vaikutuksia 9,1 % vastaajista.

Huoltajien määrällä oli kuitenkin selvä yhteys taloudelliseen tilanteeseen. Yhden huoltajan perheissä 41,2 % koki tulojensa riittävän arjen peruskuluihin vain niukasti, kun koko aineistossa vastaava osuus oli 19,8 %. Lisäksi 17,6 % yksinhuoltajista koki taloudellisen tilanteen vaikuttavan lasten arkeen paljon, kun koko aineistossa vastaava osuus oli 9,1 %.

Lomamatkoista on tinkinyt 60 % tähän kysymykseen vastanneista yhden vanhemman perheistä ja 86 % useamman huoltajan perheistä. Noin 60 % vastanneista on lykännyt vaatteiden tai varusteiden hankintaa. Yhden huoltajan perheiden vastaajista 50 % vastasi avoimella vastauksella; ostostottumuksien muuttuminen siten, että merkit on vaihdettu sekä ruoan, että vaatteiden osalta edullisempiin, useamman työn ottaminen tai marjojen kerääminen töiden ohella, kulujen tarkempi seuranta ja ostosten priorisointi sekä mahdollisuus tehdä lyhyempää työaikaa.

Tuloksia tarkasteltaessa on huomioitava, että valtaosa vastaajista oli työelämässä mukana olevia kahden huoltajan perheitä. Tässäkin joukossa taloudellinen eriarvoisuus näkyy erityisesti lasten vapaa-ajassa ja osallistumismahdollisuuksissa, ei kuitenkaan niinkään perustarpeissa. Tämä korostaa maksuttoman tai erittäin edullisen toiminnan merkitystä.

4. Palveluiden käyttö ja avun saaminen

Yleisimmin käytettyjä palveluita olivat varhaiskasvatus, oppilas- ja opiskeluhuollon palvelut sekä neuvolapalvelut. Valtaosa vastaajista koki saavansa tarvitsemansa tuen arkeensa ja arvioi palveluiden vastaavan perheen tarpeisiin melko hyvin.

18.8.2026

Yli puolet vastaajista on käyttänyt oppilas- ja opiskeluhuollon palveluita (53,6 %). Se on käytetyin yksittäinen palvelukokonaisuus koko kyselyssä. Samoin alaikäisten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelujen käyttö on verrattain yleistä (24 %).

Vaikka hyvinvointialue vastaa monista palveluista, kaupungin kouluihin, oppilashuoltoon ja nuorisotyöhön liittyvät tukirakenteet näyttävät olevan lapsiperheiden kannalta erittäin merkittäviä.

Yksinhuoltajaperheissä korostuivat muita useammin perheneuvolan, mielenterveyspalveluiden sekä muiden tukipalveluiden käyttö ja tarve. Tämä tukee havaintoa siitä, että yhden huoltajan perheissä arjen kuormitustekijöitä on keskimääräistä enemmän. Toisaalta yksinhuoltajaperheet tunsivat palvelut hieman paremmin kuin useamman huoltajan perheet.

Palvelujen yleisarviot ovat varsin hyviä:

- lapsiperheistä välitetään Heinolassa 3,8/5
- luotetaan avun saamiseen 3,7/5
- palveluihin pääsy 3,7/5
- kohtaaminen ja kuulluksi tuleminen 3,7/5.

Lisäksi 79 % tukea saaneista koki sen auttaneen arjessa vähintään jonkin verran. Merkittävästi apua koki saaneensa 29 % yhden huoltajan perheistä ja 24 % useamman huoltajan perheistä. Yhden huoltajan perheissä näkemykset arjessa selviytymiseen saadun tuen riittävydestä jakautuivat. Kolmannes (33 %) vastaajista koki saavansa tukea riittävästi, kun taas yhtä suuri osuus (33 %) arvioi, ettei tuki ollut ainakaan täysin riittävää.

Palveluiden saavutettavuus

Haasteet liittyvät enemmän käytännön saavutettavuuteen:

- arjen kiireet 40 %

Heinolan kaupunki

PL 1001, 18101 Heinola, asiakaspalvelu: Kauppakatu 4, Heinola
Puh. 03 849 30 (vaihde), kirjaamo@heinola.fi
Y-tunnus 1068892-9
www.heinola.fi

18.8.2026

- palvelujen ajankohta 28 %
- fyysinen sijainti 13 %
- taloudelliset esteet 12 %.

Perheet eivät ensisijaisesti pyydä uusia palveluja, vaan joustavampia tapoja käyttää nykyisiä palveluja.

Palveluiden käytölle ei kokenut olevan esteitä 44 % vastaajista. Niillä vastaajilla, jotka tunnistivat esteitä, yleisimmin mainittiin arjen kiireet (40 %) ja palveluiden ajankohta (28 %), sekä pienemmällä osalla palveluiden fyysinen sijainti (13 %) ja taloudelliset esteet (12 %). Yksinhuoltajien vastauksissa nousi esiin myös pelkojen vaikutus (20 % vastaajista) esteenä osallistumiselle. Aineistossa ei noussut esiin, minkälaisista peloista on kysymys.

Vaikka alueellisia eroja esiintyi, tyytyväisyys palveluihin oli kaikilla alueilla melko hyvä. Keskustan ja kaupunginosien asukkaat arvioivat palveluiden monipuolisuuden ja saatavuuden hieman paremmaksi, kuin kyläkeskuksissa tai maaseudulla asuvat. Kyläalueilla asuvien vastauksissa korostuivat erityisesti pitkät välimatkat, kuljetushaasteet sekä kokemus siitä, että palvelut ja tapahtumat keskittyvät keskustaan.

On kuitenkin huomioitava, että maaseudulla asuvia vastaajia oli määrällisesti vain 6–7 ja kyläkeskuksissa noin 17–18, joten yksittäisten vastausten merkitys näissä ryhmissä korostuu.

5. Harrastukset, tapahtumat ja osallisuus

Kyselyn ehkä vahvin yksittäinen viesti liittyy harrastuksiin. Maksuttomat harrastukset, kerhot ja tapahtumat nousivat aineistossa selvästi hyvinvointia tukeviksi tekijöiksi. Avoimissa vastauksissa niitä toivottiin säilytettävän ja edelleen kehitettävän.

Maksuttomista toimintamuodoista osallistumista helpottivat erityisesti

- Harrastemalli 44 %
- Maksuttomat tapahtumat 43 %

18.8.2026

- Avoin toiminta 26 %.

Avoimissa vastauksissa harrastemalli on ylivoimaisesti useimmin mainittu yksittäinen hyvinvointia lisännyt palvelu. Se lisää yhdenvertaisuutta erityisesti tilanteessa, jossa osan perheistä taloudellinen tilanne on heikentynyt.

Tulosten perusteella myös muiden maksuttomien harrastusmahdollisuuksien merkitys korostuu erityisesti niissä perheissä, joissa taloudellinen tilanne on heikompi. Tämä näkyi etenkin yhden huoltajan perheiden vastauksissa. Hieman yllättäen kuitenkin yksinhuoltajaperheistä 50 % ei kokenut minkään maksuttoman toiminnan helpottaneen osallistumista.

Kyläkeskuksissa ja maaseudulla asuvat vastaajat puolestaan toivoivat enemmän omalla alueella järjestettäviä tapahtumia sekä harrastusmahdollisuuksia, jotta osallistuminen ei olisi riippuvaista keskustaan kulkemisesta.

Heinolassa näyttäisi olevan enemmän palveluja, kuin moni perhe tietää. Ongelma ei ole ensisijaisesti palveluiden puute, vaan palveluiden näkyvyys. Tämä teema toistuu läpi koko aineiston.

- harrasteseteliä ei tunne 35 %
- sähköistä perhekeskusta ei tunne 36 %
- kouluvalmentajaa ei tunne 30 %
- koulu PT-toimintaa ei tunne 29 %
- sujuvan arjen lainaamo ei tunne 26 %.

6. Heinola lapsiperheiden näkökulmasta

Kokonaisuutena Heinola näyttäytyy kyselyn perusteella lapsiperheille melko houkuttelevana asuinpaikkana. Vastaajat antoivat Heinolalle lapsiperhekuntana suositteluarvosanaksi keskimäärin 8,2/10 ja vastausten mediaani oli 9. Tulos osoittaa, että enemmistö lapsiperheistä arvioi Heinolan erittäin myönteisesti. Keskiarvon ja mediaanin

18.8.2026

välinen ero viittaa siihen, että valtaosa arvioista sijoittuu asteikon yläpäähän, mutta toisaalta pieni joukko on ollut kriittisempiä. Yhden huoltajan perheissä oltiin kriittisempiä arvioissa ja he suosittelisivat Heinolaa 7.5 keskiarvolla, mediaani 8/10.

Avoimet vastaukset: hyvinvointia tukevat tekijät, kommentit ja kehittämisehdotukset

Yhden huoltajan perheiden vastauksissa korostuivat erityisesti arjen konkreettinen tuki, taloudellinen tuki harrastamiseen sekä matalan kynnyksen palvelut ja vertaistuki.

Hyvinvointia tukevana asioina mainittiin lapsiperheiden sosiaalipalvelut, arjen apu, avoin päiväkotitoiminta, motorikkasali, vertaistukiryhmät, harrastustoiminta, harrastesetelit sekä opiskeluhoitojen palvelut. Myös mahdollisuus saada apua haastavissa elämäntilanteissa sai kiitosta.

Kehittämisehdotuksissa yksinhuoltajat nostivat esiin erityisesti palvelujen saavutettavuuden. Huolta aiheutti palvelujen keskittäminen Lahteen, mikä koettiin haastavaksi työssäkäyville vanhemmille. Lisäksi toivottiin enemmän mielenterveys- ja päihdepalveluja nuorille sekä kasvatus- ja vanhemmuuden tukea perheille.

Yksinhuoltajien vastauksista välittyi, että arjen kuormituksen vähentäminen, lasten harrastusmahdollisuuksien turvaaminen ja helposti saavutettava tuki ovat heidän hyvinvointinsa kannalta keskeisiä tekijöitä.

Useamman huoltajan perheiden vastauksissa korostuivat erityisesti varhaiskasvatuksen, koulujen ja harrastustoiminnan merkitys. Eniten kiitosta saivat harrastemalli, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, koulut, päiväkodit, avoin päiväkotitoiminta, liikennepuisto, perhepuisto Bongari, seurakunnan toiminta, kohtaamispaikat sekä maksuttomat tapahtumat. Heinolaa kuvattiin lapsiperhemyönteiseksi paikkakunnaksi, jossa on paljon maksuttomia palveluja ja matalan kynnyksen toimintaa.

Avoimissa vastauksissa nousi esiin useita kehittämiskohteita lasten, nuorten ja perheiden palveluissa. Vastaajat toivoivat erityisesti enemmän tukea erityistä tukea tarvitseville lapsille, nuorille ja heidän perheilleen.

18.8.2026

Koulujen ja päiväkotien osalta esiin nousivat huolet suurista yksiköistä, ryhmäkokojen kasvusta, henkilöstön vaihtuvuudesta sekä sisäilmaongelmista. Vastaajat pitivät tärkeänä turvallisia oppimisympäristöjä, pieniä ryhmiä, pysyviä aikuisia ja erityisesti yläkoulujen viihtyvyyden ja turvallisuuden kehittämistä.

Harrastus- ja vapaa-ajan palveluihin toivottiin lisää vaihtoehtoja erityisesti pienille lapsille sekä monipuolisempia liikuntakerhoja. Lisäksi toivottiin enemmän toimintaa kyläalueille ja reuna-alueille sekä vanhempien ja lasten yhteisiä harrastusmahdollisuuksia. Vaikka harrastemalli sai paljon kiitosta, vastaajat näkivät sen tarjonnassa ja alueellisessa saavutettavuudessa myös kehittämismahdollisuuksia.

Palveluista ja tapahtumista tiedottamista pidettiin usein riittämättömänä. Vastaajat toivoivat selkeämpää ja keskitetymppää viestintää sekä parempaa näkyvyyttä esimerkiksi avoimen päiväkodin, harrasteseteleiden ja muiden lapsiperheille suunnattujen palvelujen osalta.

Lisäksi vastauksissa korostui tarve arkea tukeville palveluille. Toiveina esitettiin muun muassa kodinhoitaja- tai arjen apu -palveluja, lapsiparkkitoimintaa sekä lisää kohtaamispaikkoja, vertaistukea ja matalan kynnyksen toimintaa, jotka voisivat helpottaa lapsiperheiden arkea ja vahvistaa vanhempien jaksamista.

Johtopäätökset

Kyselyn perusteella perheiden hyvinvointi Heinolassa on yleisesti hyvällä tasolla.

Taloudelliset vaikeudet koskettavat vain osaa vastaajista, useimmat kokevat saavansa tarvitsemiaan palveluita ja Heinolaa pidetään hyvänä paikkana lapsiperheille.

Tuloksista nousee kuitenkin kaksi keskeistä hyvinvointieroja selittävää tekijää:

1. **Huoltajien määrä**, joka näkyy erityisesti taloudellisessa tilanteessa ja palveluiden tarpeessa. Yksinhuoltajaperheissä taloudelliset haasteet ja tuen tarve ovat selvästi yleisempiä.

18.8.2026

2. **Asuinpaikka**, joka vaikuttaa ennen kaikkea palveluiden ja harrastusmahdollisuuksien saavutettavuuteen. Keskustan ulkopuolella välimatkat ja palveluiden sijoittuminen muodostavat useammin esteitä osallistumiselle.

Keskeisiksi kehittämiskohteiksi nousevat lapsiperheiden taloudellisen tilanteen vaikutusten vähentäminen, palveluiden tunnettuuden parantaminen, tiedottamisen kehittäminen, maksuttoman toiminnan turvaaminen sekä palveluiden saavutettavuuden vahvistaminen erityisesti arjen aikataulujen ja kyläalueiden näkökulmasta.

Kyselyn tulokset on käsitelty hyvinvoinnin johtoryhmässä ja hyvinvoinnin edistämisen työryhmässä ja tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä ja arvioinnissa.

Lasten, nuorten ja perheiden Heinola -kysely uusitaan keväällä 2028 ja sen tuloksia hyödynnetään osana kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja valtuustokauden aikana tehdyn hyvinvointityön arviota laajassa hyvinvointikertomuksessa.

